

Ministerstvo vnitra
- generální ředitelství
Hasičského záchranného sboru ČR

V Praze dne 27. března 2006
Č.j. PO – 682/IZS - 2006

**Zapojení HZS ČR a integrovaného záchranného systému při
realizaci mimořádných veterinární opatření ke zdolání ptačí chřipky**

Schvaluji:
genmjr. Ing. Miroslav Štěpán
Generální ředitel HZS ČR
a náměstek ministra vnitra

Zapojení HZS ČR a integrovaného záchranného systému při realizaci mimořádných veterinární opatření ke zdolání chřipky ptáků

V souvislosti s podezřením nebo potvrzením výskytu chřipky ptáků, pro zabránění šíření nákazy a zejména v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s § 34 zákona č. 239 /2000 Sb. o integrovaném záchranném systému ve znění pozdějších předpisů, v souladu se zákonem 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů a v souladu s Operačním manuálem pro aviární influenzu (dále jen „Operační manuál“), který vydala Státní veterinární správa ČR jako součást svých pohotovostních plánů (http://www.svs-cr.cz/files/pt/pohotovostni_prirucka.pdf), MV-GŘ HZS ČR stanovuje:

1. Komunikace s orgánem veterinární správy

GŘ HZS ČR a HZS krajů organizují zapojení sil a prostředků do IZS uvedených v poplachových plánech IZS (včetně zapojení Armády ČR) do opatření stanovených Operačním manuálem pro chřipku ptáků na vyžádání orgánů státní veterinární správy v souladu s dosud platnými postupy v IZS a právními předpisy.

HZS kraje dohodne způsob komunikace s orgánem veterinární správy a projednají společný postup HZS kraje a zapojení složek IZS v souladu s Operačním manuálem pro chřipku ptáků v odezvě na vývoj skutečné situace na území kraje.

IZS bude zapojen v případě, že **příslušný orgán veterinární správy požádá** HZS kraje, obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo Ministerstvo vnitra o společné řešení mimořádné události spojené s mimořádnými opatřeními ke zdolání chřipky ptáků a v zájmu veřejného zdraví, ve smyslu § 34 zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o IZS“). Žádost bude podána:

- a) generálnímu řediteli HZS ČR, případně na operační a informační středisko (dále jen „OPIS“) GŘ HZS ČR, nebo
- b) řediteli HZS kraje, případně na OPIS HZS kraje.

Žádost o pomoc výše uvedeným ředitelům bude písemná nebo formou záznamu z jednání příslušné nálezové komise, žádost na OPIS může být telefonická nebo písemná (faxem).

Právním důsledkem uvedené žádosti je organizace záchranných a likvidačních prací podle zákona o IZS na úrovni:

- místa zásahu (v místě bezprostředního působení mimořádné události, zpravidla v ohnisku chřipky ptáků nebo v ochranném pásmu), kde bude ustaven **velitel zásahu** pro koordinaci nasazení složek IZS dle zákona o IZS (§19),
- operačního řízení společného zásahu složek IZS prostřednictvím OPIS HZS ČR,
- obce s rozšířenou působností, kraje a Ministerstvo vnitra jako tzv. strategické řízení, při kterém bude vytvořen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací příslušný **krizový štáb** (obce s rozšířenou působností, kraje , Ministerstva vnitra),

přičemž, **opatření a postup orgánů veterinární správy** dle zákona 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „veterinární zákon“) jakož i všechna ustanovení vyplývající z uvedeného zákona **budou** v souladu s § 4 odst. 5 zákona o IZS **plně respektována na všech úrovních řízení v IZS.**

Za žádost o společné řešení mimořádné události se dle § 34 zákona o IZS nepovažuje oznámení krajské veterinární správy a městské veterinární správy v hl.m. Praze (dále jen „KVS“) o vzniku nákazy kraji, obcím, příslušnému OPIS, Policii ČR nebo vyžádání si jeho součinnosti k některým úkonům podle veterinárního zákona.

V případě, že pravomoc orgánů veterinární správy, starostů obcí s rozšířenou působností, hejtmanů krajů nebo Ministerstva vnitra při koordinaci záchranných a likvidačních prací ve prospěch provádění mimořádných veterinárních opatření ke zdolání chřipky ptáků nařízených příslušným orgánem veterinární správy nebude stačit k zabezpečení mimořádných veterinárních opatření nebo k odstranění důsledků jimi způsobených, vyhlásí se v souladu se zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (dále jen „krizový zákon“) odpovídající **krizový stav**.

2. Mimořádná veterinární opatření ke zdolání chřipky ptáků a hlavní činnost orgánů a složek IZS

2.1 OPIS IZS

OPIS HZS ČR kromě úkolů ze zákona o IZS, budou nepřetržitě

- připravena přijmout informaci o nákaze případně i žádost příslušného orgánu veterinární správy o společném řešení mimořádných veterinárních opatření v rámci IZS,
- plnit požadavky velitele zásahu nebo příslušného krizového štábu na síly a prostředky složek IZS na zajištění mimořádných veterinárních opatření ke zdolání chřipky ptáků nařízených příslušným orgánem veterinární správy,
- v případě potřeby zajišťovat předávání zpráv hromadným sdělovacím prostředkům dle § 32 zákona o IZS,
- předávat získané informace o nákaze a žádostech příslušného orgánu veterinární správy o společném řešení mimořádných veterinárních opatření na operační středisko Policie ČR správy kraje a prostřednictvím OPIS GŘ HZS ČR také na Stálé operační centrum („SOC“) Ministerstva obrany.

OPIS GŘ HZS ČR bude soustřeďovat požadavky o pomoc z krajů na **centrální** síly a prostředky. K centrálním silám a prostředkům náleží:

- předurčené prostředky HZS ČR pro zabezpečení dekontaminace a humanitární pomoci,
- předurčené prostředky Armády ČR, zejména vojenské záchranné útvary Armády ČR, chemické útvary a vojáci vyčlenění k posílení úkolů pořádkové služby Policie ČR.

2.2 Krizové štáby

Krizové štáby obcí s rozšířenou působností, krajů nebo Ministerstva vnitra jsou orgány pro koordinaci složek IZS uplatňovanou starosty obcí s rozšířenou působností, hejtmany a Ministerstvem vnitra a budou

- aktivovány po vyžádání společného řešení mimořádné události příslušným orgánem veterinární správy a to zejména v obci s rozšířenou působností v místě ohniska nákazy chřipky ptáků,
- aktivovány na kraji pokud rozsah opatření spojený s ohniskem nákazy přesáhne území jednoho správního obvodu obce s rozšířenou působností,
- přitom zejména:
 - a) analyzují a hodnotí situaci v postiženém území a zpracovávají návrhy na opatření v souladu s požadavky příslušného orgánu veterinární správy,
 - b) evidují a posuzují nasazení sil a prostředků pro mimořádná opatření,
 - c) organizují ochranu obyvatel a monitorují základní životní podmínky obyvatel postiženého území, zejména v uzavřeném prostoru ohniska nákazy a navrhují příslušná řešení z úrovně správních úřadů,
 - d) dokumentují činnost a postup při provádění záchranných a likvidačních prací,
 - e) zpracovávají informace pro sdělovací prostředky a organizují komunikaci s postiženým územím; za tím účelem se může zřídit informační telefonická linka pro občany, přitom postupuje dle *plánu mediální činnosti* (příloha č.2),

- f) udržují a koordinují spojení s příslušnými krizovými štáby krajů a obcí prostřednictvím OPIS.

Doporučuje se, aby v případě společného řešení mimořádné události byly nákazové komise včleněny do tohoto krizového štábu, obdobně jako v případě vyhlášení krizového stavu.

2.3 Ministerstvo vnitra – GŘ HZS ČR

Při koordinaci záchranných a likvidačních prací ve prospěch řešení mimořádných veterinárních opatření ke zdolání nákazy chřipky ptáků se bude uplatňovat ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací ve smyslu zákona o IZS (§7 odst.3).

2.4 Hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností

Při koordinaci záchranných a likvidačních prací budou hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností využívat krizové štáby, přičemž cílem koordinace je:

- a) zapojit síly a prostředky v působnosti Ministerstva vnitra, ostatních ústředních správních úřadů, obecní úřadů a orgánů kraje ve prospěch a v souladu s potřebami provádění záchranných a likvidačních prací a ochranou obyvatelstva podle poplachového plánu IZS, v souladu s havarijním plánem kraje a požadavky KVS,
- b) stanovit priority provádění záchranných a likvidačních prací při opatřeních majících dopad na obyvatele a infrastrukturu územního celku,
- c) spolupracovat s obcemi postiženými uzávěrou nebo jinými režimovými opatřeními při zabezpečení životních podmínek obyvatel těchto obcí,
- d) zabezpečit logistické podmínky pro činnost složek IZS při provádění záchranných a likvidačních prací, pokud bude složkami vyžadován a
- e) zajistit návaznost záchranných a likvidačních prací na opatření po případném vyhlášení krizového stavu. Za krizového stavu se složky IZS řídí při provádění záchranných prací pokyny toho, kdo vyhlásil krizový stav.

2.5 Starostové obcí postižených uzávěrou ohniska nákazy chřipky ptáků

V souladu s úkoly na úseku IZS a ochraně obyvatel musí zabezpečit:

- a) základní životní funkce v obci a dodržení přijatých režimových opatření nařízených KVS,
- b) informovanost obyvatel a návštěvníků obce o přijatých opatřeních,
- c) spolupráci s ostatními orgány a složkami IZS.

3. Hlavní úkoly složek IZS ve prospěch mimořádných veterinárních opatření

3.1 HZS ČR bude v souladu s postupem vyhlášeným orgány veterinární správy a dle Operačního manuálu pro chřipku ptáků provádět zejména:

1. Sběr uhynulého nebo nemocného ptactva, případně jiného zvířete (dále jen „zvíře“) uhynulého ve volné přírodě včetně vodních ploch nebo pomoc při tomto sběru požární technikou a věcnými prostředky.
2. Podpurné práce pro orgány státní veterinární správy v chovných objektech drůbeže označené jako ohniska nákazy nebo určených k usmrcení chované drůbeže nebo ostatních ptáků držených v zajetí.
3. Zajištění činnosti stanovišť dezinfekce osob a techniky včetně složek IZS v místech ochranných zón kolem ohnisek nákazy, popř. zajištění náhradních oděvů po dekontaminaci.
4. Zajištění a provoz prostředků pro noční osvětlení v místech zásahu.
5. Zajištění vytyčovacími prostředky k označení infikovaného místa a vstupu a výstupu do ochranné zóny.

6. Podíl na zabezpečení dodávek vody pro dezinfekci a pomoc při závěrečné dezinfekci.
7. V součinnosti s obcemi nebo chovatelem – pomoc při zabezpečení potřeb nebo nouzového přežití osob nebo obyvatel v karanténní zóně.
8. Přepravu prostředku Tamiflu dle pandemického plánu z centrálního skladu na určená místa v krajích.
9. Dále, při koordinaci záchranných prací bude zajišťovat:
 - funkci OPIS IZS,
 - velitele zásahu na místě zásahu, přičemž velitel zásahu bude využívat oprávnění ze zákona č. 133/1985 Sb. , o požární ochraně a § 19 zákona o IZS,
 - přepravu vzorků k potvrzení nákazy chřipky ptáků na vyžádání orgánu státní veterinární správy vozidlem s právem přednostní jízdy do národní referenční laboratoře,
 - podílet se a zajišťovat v rámci uplatnění osobní a věcné pomoci nebo poplachových plánů IZS
 - dodávku vody potřebnou k dekontaminaci a dezinfekci,
 - likvidaci utracených zvířat,
 - nezbytné zemní práce
 - zásobování obyvatel území postižených uzavřením dopravními a mechanizačními prostředky,
 - stanoviště k dezinfekci osob a prostředků,
 - uzavření prostoru ohniska nákazy.

Požadavky jednotlivých HZS krajů na síly a prostředky HZS ČR budou soustředovány na OPIS generálního ředitelství HZS ČR a odtud uplatňovány v souvislosti s celkovou strategií ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací.

3.2 Policie ČR bude po vyhlášení mimořádných veterinárních opatření v rámci IZS nebo samostatně na vyžádání orgánu veterinární správy zajišťovat zejména:

1. Plnění úkolů Policie ČR , které jí vyplývají z vyhlášených mimořádných veterinárních opatření,
2. Zabezpečení uzávěry místa výskytu nákazy podle pokynů orgánu veterinární správy nebo na příkaz velitele zásahu s ohledem na vybavení příslušníků policie ochrannými prostředky,
3. Dopravní opatření při přesunu Armády ČR,
4. Zabezpečení dohledu nad dodržováním zásad ochrany před případným rozšířením nákazy z místa výskytu podle pokynů orgánu veterinární správy nebo na příkaz velitele zásahu s ohledem na vybavení příslušníků policie ochrannými prostředky.

Pro plnění úkolů může být Policie ČR posílena o vojáky Armády ČR na základě nařízení vlády. Toto nařízení vlády předloží vládě ministr vnitra.

3.3 Armáda ČR bude po vyhlášení mimořádných veterinárních opatření zajišťovat zejména předurčené síly a prostředky, zejména vojenské záchranné útvary Armády ČR a chemické útvary pro zabezpečení

1. Dodávky vody potřebné k dekontaminaci a dezinfekci,
2. Podíl na likvidaci utracených zvířat (může být prováděno až na základě usnesení vlády ČR),
3. Nezbytných zemních prací a zásobování obyvatel území postižených uzavřením dopravními a mechanizačními prostředky,
4. Činnosti stanovišť k dezinfekci osob a prostředků v průběhu likvidace ohniska i po ukončení činnosti.

Aby se zamezilo nekontrolovatelnému uplatňování požadavků jednotlivých krajů nebo obcí a umožnilo se koordinované využití sil a prostředků Armády ČR, budou požadavky na síly a prostředky soustředovány na OPIS GŘ HZS ČR a odtud uplatňovány na Armádu ČR prostřednictvím SOC MO.

Síly a prostředky Armády ČR budou mít vlastní logistickou podporu.

4. Některá mimořádná opatření ke zdolání chřipky ptáků z pohledu činnosti HZS ČR a součinnosti v IZS

4.1. Opatření k minimalizaci rizika přenosu chřipky ptáků na člověka u HZS ČR

Opatření k minimalizaci rizika přenosu a šíření chřipky ptáků na zasahující hasiče při jednotlivém sběru uhynulých zvířat a při zásahu v okolí nebo uvnitř ohniska nákazy jsou následující:

- Časový faktor – minimalizace doby expozice infekčnímu agens.
- Používání osobních ochranných pracovních prostředků (dále jen „OOPP“).
- Profylaktické užívání antivirových přípravků (např. Tamiflu) pokud došlo ke kontaktu s nakaženým zvířetem.
- Důsledné provádění dezinfekce, deratizace a přísné dodržování zásad osobní hygieny.
- Vakcinace sezónní očkovací látkou proti chřipce.
- Sledování zdravotního stavu exponovaných osob.

Příklady činností, při kterých dochází nejčastěji k přímému kontaktu s infekčním agens (H₅N₁):

- Práce v hospodářstvích s infikovanými ptáky.
- Veterinární vyšetřování nakažených a uhynulých ptáků, odebrání vzorků.
- Činnost při likvidaci infikovaných chovů.
- Úklid a dezinfekce kontaminovaných materiálů a prostor.
- Další činnost s infikovanými ptáky a zvířaty.

Pokud se prací v ohnisku nákazy zúčastní kromě příslušníků HZS ČR také jiní hasiči, platí pro ně ustanovení uvedené v článcích 4.1 až 4.6. Jejich počet se doporučuje minimalizovat.

4.2 Postup při jednotlivém sběru nebo kontaktu s uhynulým zvířetem

1. Dožádat na místo události přítomnost zástupce KVS nebo veterinárního lékaře (viz www.svscr.cz - Seznam spojení na krajské veterinární správy) nebo jej informovat popř. postupovat dle dohodnutého postupu s ním – sběr, zajištění zvířete pro další vyšetření (orgány veterinární správy mohou rozhodnout o organizaci sběru uhynulých zvířat speciálním sanačním podnikem).
2. Pokud je zvíře v nepřístupném místě, příslušník HZS ČR po dohodě s KVS zvíře vyprostí (použití OOPP).
3. Při sběru uhynulého zvířete si určit hranici nebezpečné zóny 10 m od uhynulého zvířete. Jištění hasičů v nebezpečné zóně se pro účely této činnosti neprovádí (stanoveno odlišně od Bojového řádu jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu). V přehledných situacích pro zásah může sběr provést jen jeden hasič. Sběr je výhodné provést mechanickými kleštěmi, lopatkou apod., které lze dezinfikovat.
4. Nástupní prostor pro zásah a dekontaminační stanoviště budovat mimo místa znečištěná trusem ptáků a mimo výběhy drůbeže.

5. V případě události dle bodu 3.1. odst.1 předat sebrané uhynulé zvíře (kadáver) v uzavřených dekontaminovaných (dále jen „dezinfikovaných“) obalech podle pokynů orgánů státní veterinární správy k vyšetření, likvidaci apod.
6. V případě, že se KVS, veterinární lékař nebo sanační podnik nedostaví na místo zásahu, kadáver v dezinfikovaných obalech umístit do nerozbitného uzavíratelného obalu (např. sudu). Pokud je kadáver určen k dalšímu vyšetření je třeba vyplnit dvě průvodky (viz. příloha č. 1). Jedna se uloží do transportního obalu, druhá se předá na místě určeném orgánem veterinární správy.
7. Při výše uvedené činnosti používá příslušník HZS ČR OOPP. V případě následného potvrzení H₅N₁ u uhynulého zvířete se k postexpoziční profylaxi přistupuje pouze při zjevném selhání OOPP nebo porušení interních postupů stanovených pro řešení těchto situací (např. oseltamivir 75 mg/den v den zásahu a v následujících 10 dnech po poslední expozici). O výše uvedené události informuje velitel zásahu příslušné rezortní zdravotnické zařízení a odešle příslušníka na tento zdravotnický ústav.
8. Příslušný velitel jednotky musí vést evidenci o zasahujících příslušnících (jméno, příjmení, datum narození, součást, datum a doba expozice) a o případných projevech změn zdravotního stavu (na základě aktivního dotazu). Sledování zdravotního stavu vychází z principu pravidelné denní sebekontroly viz níže. Při změně zdravotního stavu se musí příslušník bez zbytečného prodlení podrobit mimořádné lékařské prohlídce v určeném zdravotnickém zařízení – lékař závodní preventivní péče. Lékařský dohled je stanoven na dobu max. 20 dnů po poslední expozici H₅N₁.

4.2.1 Prostředky pro ukládání uhynulého ptactva s podezřením na chřipku ptáků

1. Pro uložení podezřelého uhynulého ptactva se použijí neprůhledné silnější polyetylenové pytle (v tloušťce min. 200 µm).
2. Mrtvá zvířata se ukládají do dvou samostatně uzavřených pytlů. Transportní obal k dalšímu vyšetření zvířete musí být nepropustný. Před vložením do pevného transportního obalu se povrch vnějšího pytle s uhynulým zvířetem dezinfikuje.

4.3 Činnost v ohnisku nákazy

1. Činnost v ohnisku nákazy (hromadný úhyn zvířat) je prováděna za použití OOPP, pokud není znám důvod úhynu, bez podání antivirového přípravku. V případě, že následně dojde k průkazu infekce H₅N₁ u uhynulých zvířat, bude neprodleně zahájena **postexpoziční profylaxe antivirovým přípravkem** (např. oseltamivir 75 mg/den po zbylou dobu akce a v následujících 10 dnech po poslední expozici).
2. V případě zásahu v ohnisku nákazy chřipky ptáků H₅N₁ všichni příslušníci HZS ČR zahájí před vstupem do ohniska **preexpoziční profylaxi antivirovým přípravkem** např. oseltamivir 75 mg/den. Profylaxe potrvá po celou dobu činnosti v ohnisku a dále 10 dnů po posledním kontaktu s infekčním materiálem, doba nasazení by neměla přesáhnout tři týdny.
3. Doporučujeme pro zásahy předem vyčlenit z každé směny příslušníky HZS ČR bez zdravotních omezení, bez příznaků akutního onemocnění. Doporučuje se rovněž očkování proti sezónní chřipce (min. 7 – 14 dnů před vyčleněním).
4. Velitel jednotky musí vést evidenci o zasahujících příslušnících (jméno, příjmení, datum narození, součást, datum a doba expozice) a o případných projevech změn zdravotního stavu (na základě aktivního dotazu). Sledování zdravotního stavu vychází z principu pravidelné denní sebekontroly – se zvýšeným důrazem na sledování následujících příznaků - zvýšená teplota nad 38 st. C (měření tělesné teploty 2 krát denně), kašel, bolest v krku, dýchací obtíže, ale také zažívací poruchy – např. zvracení, průjem, bolesti břicha. Sebekontrolu příslušník provádí ještě 20 dnů po poslední expozici infekčním agens. Při

změně zdravotního stavu se musí příslušník bez zbytečného prodlení podrobit mimořádné lékařské prohlídce v určeném zdravotnickém zařízení – lékař závodní preventivní péče. Lékařský dohled je stanoven na dobu max. 20 dnů po poslední expozici H₅N₁.

4.4 Zdravotní péče a distribuce antivirového přípravku

1. Příslušníkům HZS ČR, kteří zasahují v ohnisku nákazy a kteří byli v kontaktu se zvířetem s prokázaným výskytem H₅N₁, je věnována zvýšená pozornost pracovníků rezortního zdravotnictví.
2. Pokud to bude z časových důvodů možné, HZS ČR v předstihu předá příslušnému rezortnímu zdravotnickému zařízení jmenný seznam příslušníků, se kterými se počítá pro zásah v souvislosti s výskytem chřipky ptáků. Lékař posoudí podle vedené zdravotnické dokumentace zdravotní způsobilost příslušníka k zásahu (vyžaduje se zdravotní klasifikace bez omezení).
3. Podle výše uvedených zásad lékař rezortního zdravotnictví bude vydávat antivirový přípravek příslušníkům HZS ČR vystaveným přímému kontaktu s H₅N₁ (viz bod 4.2.7, 4.3.1 a 4.3.2). Zároveň provede orientační lékařské vyšetření s důrazem na epidemiologickou anamnézu a výskyt akutních zdravotních potíží. Lékařské vyšetření (lékařský dohled) musí být prováděno i v dalších dnech zásahu a desátý a dvacátý den po poslední expozici infekčním agens. Výdej antivirového přípravku a související zdravotní péči během zásahu provádějí lékaři rezortního zdravotnictví zpravidla v místě a za podmínek určených velitelem zásahu. Ostatní zdravotní péče je poskytována ve zdravotnických zařízeních.
4. Na základě stanoviska Ministerstva zdravotnictví bude Ministerstvo vnitra potřebné antivirové přípravky získávat od Ministerstva zdravotnictví.
5. Vedoucí lékaři zdravotnických ústavů PČR zajistí podání antivirového přípravku a stanovenou lékařskou péči, včetně záznamů do zdravotnické dokumentace. Další opatření budou přijata z úrovně odboru zdravotnického zabezpečení MV v souladu s § 69 zákona č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
6. Algoritmus, kterým bude antivirový přípravek určený k profylaxi uvolňován, bude stanoven na základě jednání mezi Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem vnitra.

4.5 OOPP

Pro sběr uhynulého ptactva ve volné přírodě, pro práce prováděné v uzavřených objektech a v místech označených jako ohniska nákazy se stanovují tyto ochranné pracovní prostředky hasičů:

- **ochrana těla**

- pracovní stejnokroj II,
- protichemický ochranný oděv rovnotlaký (např. Sunit, SOO-CO) nebo jednorázový ochranný oděv s kapucí (např. Tyvek C, Microguard 2500plus)*
- pryžová holeňová obuv,
- latexové chirurgické rukavice v kombinaci s odolnými pryžovými rukavicemi nebo protichemickými ochrannými rukavicemi, např. protichemické rukavice krátké VOP 5155 - materiál CO dodaný ze skladů Základny logistiky).

* *Poznámka:*

Členové jednotek SDH obcí, kteří provádějí **jednorázový sběr** uhynulého zvířete na výzvu starosty obce, mohou do doby, kdy **není prokázána nákaza chřipky ptáků na území ČR**

používat jen pracovní oděv(PS II) nebo jiný (nikoliv civilní oděv).¹ Po použití u zásahu nelze pracovní oděv dále používat bez jeho očisty.

- **ochrana dýchacích cest**

- ochranná maska CM 6 s filtrem MOF 6 s bílým barevným kódem (pruhem) na filtru a označením A2B2E2K2MOP3D, kterými jsou vybaveny jednotlivé HZS krajů od roku 2004 nebo
- filtrační polomaska FF P3 – typ 851 spolu s uzavřenými protiprašnými ochrannými brýlemi.

Při použití uvedených ochranných prostředků se zasahující hasič nevybavuje přilbou (povrch hlavy a krku musí být kryt kapucí ochranného oděvu). V silně exponovaných místech (rozvířený prach, peří, trus infikovaných zvířat zejména v uzavřených prostorách) protichemický ochranný oděv přetlakový s izolačním dýchacím přístrojem.

V případě zásahu na vodní hladině se navíc vybavuje ochrannou plovací vestou.

4.5.1 Postup při odkládání OOPP

Jako první se svléká ochranná plovací vesta, pokud je použita.

Odkládání ochranného oděvu:

- a) protichemického rovnotlakého nebo přetlakového se provádí podle návodu výrobce. Chirurgické rukavice se snímají jako poslední,
- b) jednorázového se provádí v následujících krocích:
 1. Sundání protichemických rukavic.
 2. Sejmутí kapuce ochranného oděvu z vnitřní strany.
 3. Rozepnutí a shrnutí ochranného oděvu k holeňové obuvi.
 4. Sejmутí gumové holeňové obuvi popř. návleku a ochranného oděvu.
 5. Sejmутí ochranné masky s filtrem.
 6. Pokud jsou použity ochranné brýle a filtrační polomaska sejmou se nejdříve ochranné brýle a následně filtrační polomaska.
 7. Sejmутí chirurgických rukavic.
 8. Okamžitá dezinfekce rukou a obličeje a oplach vodou.

4.5.2 Způsob dezinfekce OOPP

1. Z odložených ochranných prostředků se dezinfikuje gumová holeňová obuv, protichemické rukavice, ochranná maska, brýle, ochranný protichemický oděv (kromě jednorázového ochranného oděvu s kapucí).
2. Dezinfekce se provede na dekontaminačním stanovišti.
3. Opětovně se tyto ochranné prostředky dezinfikují po svléknutí nově připraveným dezinfekčním roztokem po dobu 60 minut (např. ponořením, opakovaným postřikem), po této expoziční době se prostředky opláchnou a nechají uschnout.
4. Ochranná plovací vesta se dezinfikuje ponořením do dezinfekčního roztoku na dobu 60 minut. Po této expoziční době se opláchnou a nechají uschnout.
5. Dezinfekce věcných prostředků a požární techniky (lodě) použitých při zásahu se provede opakovaným postřikem dezinfekčním roztokem s expoziční dobou 60 minut a následným oplachem. Roztok nesmí zaschnout.

¹ Stanovisko hlavního hygienika ze dne 15.3.2006 č.j. MZDR 11456/2006

4.5.3 Manipulace s použitými jednorázovými ochrannými pracovními prostředky

1. Použité jednorázové ochranné prostředky se ukládají do dvou samostatně uzavíratelných polyetylenových pytlů.
2. Po dezinfekci vnějšího pytle se ukládají do pevného transportního obalu. Ochranné prostředky uloženy ve dvou samostatně uzavíratelných polyetylenových pytlích budou likvidovány jako nebezpečný odpad v souladu se zákonem o odpadech (zákon č.185/2001 Sb. a v jeho prováděcí vyhl. č. 381/2001 Sb., příl. 1, položka 18) nebo budou ponechány v místě ohniska a likvidovány společně s kadávery a jinými kontaminovanými předměty.
3. Likvidace se provádí v určených spalovnách. Informace o rozmístění těchto spaloven v jednotlivých krajích podá příslušné orgány životního prostředí.

4.5.4 Postup při vyžadování a odběru ochranných prostředků od MV-GŘ HZS ČR - Základny logistiky Olomouc

HZS krajů si mohou doplnit svoje současné zásoby doporučených ochranných prostředků následovně:

1. HZS krajů převezmou ochranné protichemické oděvy rovnotlaké SOO-CO, vedené pod názvem nomenklatury MV „obleky ochranné protichemické speciální SOO-CO“, (dále jen „SOO-CO“) a rukavice protichemické krátké OPCH 51/55 (dále jen „rukavice“) ze zásob Základny logistiky Olomouc (dále jen „ZLO“) pro plnění úkolů HZS kraje v těchto počtech:

HZS kraje	SOO-CO [ks]	rukavice [pár]
Hl. m. Prahy	50	100
Středočeského	120	240
Jihočeského	70	140
Plzeňského	70	140
Karlovarského	30	60
Ústeckého	70	140
Libereckého	40	80
Královéhradeckého	50	100
Pardubického	40	80
Vysočina	50	100
Jihomoravského	70	140
Olomouckého	50	100
Moravskoslezského	60	120
Zlínského	40	80

2. Další požadavky na SOO-CO a rukavice nad rámec počtů v rozdělovníku je možno uplatnit až poté, když vlastní zásoby nepostačují nebo není možné použít stávající zásoby u HZS kraje.
3. ZLO soustředila tyto ochranné prostředky do skladů Drahanovice, Hluboká nad Vltavou, Vlastislav a Kamenice v disponibilním velikostním sortimentu SOO-CO:
 - velikost č. 1 – 52%,
 - velikost č. 2 – 45%,
 - velikost č. 3 – 3%.
4. Požadavky na další převody SOO-CO a rukavic (nad rámec počtů v rozdělovníku) ze zásob ZLO koordinuje GŘ HZS ČR - úsek IZS o operačního řízení, ředitel odboru IZS a výkonu služby. Rozhodnutí o převáděném množství GŘ HZS ČR sdělí žadajícímu HZS kraje a ZLO.
5. HZS kraje k odběrům dle rozdělovníku, popřípadě požadavkům na další převody schváleným GŘ HZS ČR, vyžádá bližší dispozice k převzetí majetku u ředitele ZLO (jen

v pracovních dnech od 07,30 do 14,00 hod na tel. 973404400 nebo 973404406). Požadavek na odběr ze skladu ZLO musí obsahovat:

- název a množství požadovaného majetku (SOO-CO vel. č. 3 budou vydány maximálně v tříprocentním množství);
 - základní identifikační údaje o osobě zmocněné písemnou plnou mocí k odběru majetku ze skladu ZLO (jméno, příjmení, osobní evidenční číslo);
 - navrhovaný termín odběru požadovaného majetku (nejdříve od 13. 3. 2006);
 - typ a registrační značka dopravního prostředku vyslaného k odběru.
6. Odvoz majetku ze skladu ZLO zajistí HZS kraje vlastními prostředky. K odběru se dostaví za HZS kraje osoba zmocněná s písemnou plnou mocí, která převezme a podepíše schválené množství majetku na „Stvrzence o výdeji“ vystavené skladem ZLO. Výdej materiálu ze skladů ZLO je prováděn v pracovní dny od 08,00 hod. do 14,00 hod.
7. Na základě „Stvrzenky o výdeji“ bude opatřením MV převedena příslušnost hospodaření k vydanému majetku na HZS kraje.

4.6 Standardní prostředky pro dezinfekci

1. Persteril 36 %
dezinfekce pokožky 0,2% vodným roztokem, expoziční doba 1 minuta a následný oplach vodou.
2. Chlornan sodný - roztok
dezinfekce rukavic, obuvi, ochranné masky, věcných prostředků a techniky roztokem s 2 % aktivního chlóru (např. SAVO ředěno vodou 1:2 nebo rozpuštění pevného chlornanu sodného ve vodě za dodržení dané koncentrace chlóru).
3. Chlornan sodný - pevný
dezinfekce místa sběru se provede posypem, vyjma vodních ploch.
Lze použít i jiných v účinku ekvivalentních dezinfekčních prostředků.

4.7 Dezinfekce osob a prostředků

Dezinfekce osob a prostředků bude prováděna podle požadavků orgánu veterinární správy.

Předpokládá se, že úroveň rozsahu prováděné dezinfekce vozidel bude odpovídat vymezení :

- a) ohniskem - mimořádnými veterinárními opatřeními na vymezeném území, hospodářství, zařízení, stáje, ve kterém byla prokázána nákaza,
- b) ochranným pásmem - zpravidla okruh o poloměru minimálně 3 km kolem ohniska,
- c) pásmem dozoru- zpravidla okruh o poloměru minimálně 7 až 10 km kolem ohniska,
- d) nárazníkovým pásmem - oblast určená omezením přemísťování a pravidelným vyhledáváním (podle geografických a chovatelských podmínek, meteorologické situace).

HZS ČR a Armáda ČR budou připraveny na provádění dezinfekce:

- a) obvodu pneumatik kol a podběhů vozidel – zpravidla broděním v roztoku chlornanu sodného s 2 % aktivního chlóru event. 3% chloraminu (jakýkoliv typ); výška hladiny dezinfekčního roztoku musí být minimálně 10 cm. Podběhy vozidel musí být vystříkány roztokem chlornanu sodného s 2 % aktivního chlóru,
- b) celého vozidla – pomocí stanoviště dekontaminace techniky roztokem chlornanu sodného s 2 % aktivního chlóru (o použití rozhodne OPIS MV-GR HZS ČR) případně mycího rámu,
- c) věcných prostředků – postříkovými prostředky viz bod 4.2.3,
- d) kontaminovaných ploch a terénu – posypovými desinfekčními prostředky chlornanem sodným nebo chloraminem (jakýkoliv typ); místo, ze kterého byl proveden sběr kadáveru (kromě vodní hladiny) se dezinfikuje posypem chlornanem sodným,
- e) kontaminovaných osob – v rozvinutém stanovišti dekontaminace osob.

Opatření podle bodu b) a e) budou na vyžádání orgánu veterinární správy uplatňována zejména na hranicích ohniska a ochranného pásma.

S prováděnou dezinfekcí a jejími způsoby souvisí i likvidace použitého dezinfekčního roztoku. Způsob likvidace musí být projednán rovněž s orgány životního prostředí.

Přehled o soupravách pro dekontaminaci udává příloha č. 3.

4.8 Organizace operačních skupin pro zásah

K činností uvedeným v bodě 3.1. odst.1 a 2 je vhodné předurčit operační skupiny nebo družstva tak, aby mohl být sledován cíleně jejich zdravotní stav, byla zachována určitá zručnost a praxe při nasazení a bylo možno je v případě opatření uvedené v bodě 4.3 odst.2 nahradit jinými hasiči. Počet operačních skupin stanoví HZS kraje, doporučuje se na každé stanici typu C.

4.9 Pomoc při zajištění nezbytných potřeb obyvatel v uzavřené obci nebo oblasti

Úplné uzavření obce z důvodu vzniku ohniska se provádí za účelem snížení možnosti zavlečení nákazy na základě veterinárního zákona a bude zřejmě krajním řešením.

Obce s rozšířenou působností a orgány krajů musí v souladu se zajištěním nezbytných potřeb obyvatel zajistit

- a) spolupráci se starostou a orgány obce,
- b) vytvořit podmínky pro zásobování obce tak, aby zásobovací vozidla nebyla zdrojem zavlečení nákazy mimo uzavřené území (překládání), v tomto smyslu musí se dohodnout s dodavateli,
- c) stanovit prodejní místo základních potravin včetně hygienického zabezpečení,
- d) zajistit pravidelnou informovanost obyvatel uzavřeného území o přijatých opatřeních, zajistit informovanost o postižených osobách pro jejich příbuzné, umožnit telefonický nebo jiný kontakt postižených osob a jejich příbuzných,
- e) zajistit lékařské služby obyvatelům obce, přitom je nutné zjistit počet obyvatel, kteří jsou odkázáni na denní ošetření lékařem, sociální služby apod. a zvážit alternativy řešení (přemístění mimo uzavřené území, poskytnutí lékaře po dobu uzávěry do zóny, apod.),
- f) zvážit sociální aspekty uzávěry vzhledem k materiálním podmínkám pro takto postižené obyvatele obcí a vytvořit zachytný systém pro řešení těchto naléhavých problémů (prostředky na obživu, sociální dávky, nezaměstnanost a možná ztráta zaměstnání, možnost projevů občanské nespokojenosti),
- g) vytvořit podmínky pro kontrolovatelný vstup a výstup z uzavřené oblasti podle zásad dekontaminace a dezinfekce osob, vozidel a prostředků a to podle pokynů orgánu veterinární správy,
- h) zvýšit rozsah služeb obyvatelům obce a to i za cenu jejich vyčlenění do uzavřené oblasti.

Průvodka k sběru uhynulého ptáka

Velitel zásahu

Jméno:

Adresa stanice:

Telefon:

Kontatován veterinární lékař

Jméno:

Adresa pracoviště:

Telefon:

Místo nálezu

Adresa:

Název:

Datum sběru:

Druh a počet uhynulých ptáků v místě sběru**Podpis velitele zásahu:****Převzal****Datum:**..... **Jméno:**..... **Podpis**.....

Průvodka k sběru uhynulého ptáka

Velitel zásahu

Jméno:

Adresa stanice:

Telefon:

Kontatován veterinární lékař

Jméno:

Adresa pracoviště:

Telefon:

Místo nálezu

Adresa:

Název:

Datum sběru:

Druh a počet uhynulých ptáků v místě sběru**Podpis velitele zásahu:****Převzal:****Datum:**..... **Jméno:**..... **Podpis**.....

Plán mediální činnosti
Model krizové komunikace pro oblast veřejných informací v době likvidace ptačí
chřipky v systému IZS

K o m e n t á ř ke schématu:

Obce s rozšířenou působností plní úkoly v době mimořádných opatření ke zdolání ptačí chřipky ve smyslu zákona o IZS. V těchto opatřeních jsou zahrnuty i úkoly informování veřejnosti.

Likvidace ohnisek nákazy je specifickou odbornou záležitostí, kde sehrává hlavní roli Ministerstvo zemědělství, Státní veterinární správa a další subjekty státní správy (Policie ČR, AČR apod.). Nejedná se o klasickou mimořádnou událost zahajovanou spuštěním záchranné akce, a proto nelze vycházet ze standardního postupu řešení mimořádné události. Zatímco klasický model je spuštěn výchozím okamžikem, jímž je fáze záchrany, postupně přecházející do fáze likvidace následků a obnovy infrastruktury, v tomto případě fáze záchrany není.

Model krizové komunikace vychází z principů územní odpovědnosti, kdy těžiště tvorby veřejných informací představuje obec s rozšířenou působností (popřípadě její krizový štáb, kdy je odborným garantem a věcným řešitelem orgán veterinární správy). Z tohoto pohledu se na přípravě, tvorbě a distribuci informací veřejnosti GŘ HZS ČR podílí ve vymezeném rozsahu.

Hlavním nástrojem k zajištění krizové komunikace jsou především regionální sdělovací prostředky, zejména lokální a regionální rádia (popř. kabelové televize a regionální vysílání celostátních TV stanic), která vzhledem ke sledovanosti a flexibilitě budou zřejmě velice operativním komunikačním nástrojem, zejména v případě potřeby zajištění informace v reálném čase formou přímých vstupů do vysílání.

V období přípravy a následně v období vlastní likvidace ohniska je bude významně doplňovat zejména místní a regionální tisk, kde bude možné využít rubrik k osvětě obyvatelstva postižených obcí a objasňování jejich úkolů a povinností v systému likvidačních a asanačních prací.

Úloha MV GŘ HZS ČR je, s ohledem na výše uvedené skutečnosti, pojata v modelu krizové komunikace ve smyslu zákona o IZS a zákona o krizovém řízení jako úloha garanta informačních toků, metodického a koordinačního orgánu, který působí ve prospěch činnosti obcí s rozšířenou působností.

V případě potvrzení vzniku ohnisek nákazy ptačí chřipkou a zahájení jejich likvidace bude proto, v návaznosti na model likvidace ptačí chřipky zpracovaný a předložený orgány veterinární správy, uplatněn následující postup:

A) na úrovni GŘ HZS:

- nepřetržitý monitoring médií a celkové situace,
- sledování a vyhodnocování činnosti novinářů (zejm. TV štábů) ,
- zveřejňování aktuálních informací o činnosti jednotek HZS ČR (IZS) v médiích,
- zveřejňování aktuálních a preventivních informací v oblasti ochrany obyvatelstva,
- koncipování tematicky zaměřených besed objasňujících aktuální předmětnou problematiku,
- podpora a metodická pomoc tiskovým mluvčím na úrovni HZS krajů s cílem sjednocení mediálních výstupů,

- spolupráce s novináři a jejich koordinace s cílem zamezit šíření paniky a nepravdivých, nepřesných či nepodložených informací, které by mohly zkomplikovat činnost odpovědných složek,
- informace pro zahraniční agentury a zpravodajství o aktuální situaci na území ČR,
- poskytování aktuálních informací on-line na webové stránce MV ČR,
 - součinnost s tiskovými orgány ÚVS a Ministerstva zemědělství (ostatními dotčenými resorty),
 - musí být zajištěn funkční tok vnitřní komunikace – tiskový mluvčí by měl být včas a v dostatečné míře informován o všem důležitém, co by mohlo zajímat média či veřejnost a mít zajištěnu možnost mediální výstupy operativně konzultovat s vedoucími představiteli HZS ČR.

B) na úrovni HZS kraje:

- v rozsahu úkolů jako GŘ HZS ČR s aplikací na úkoly území kraje,
 - zajištění a organizace metodické a obsahové podpory tiskových mluvčích krizových štábů v prostorech likvidace ptačí chřipky,
 - koordinace zpravodajských štábů regionálních redakcí,
 - pravidelné informování GŘ HZS ČR o situaci na území, využití regionálních příloh ústředních deníků, regionálního zpravodajství TV, internetu apod.,
- musí být zajištěn funkční tok vnitřní komunikace – tiskový mluvčí by měl být včas a v dostatečné míře informován o všem důležitém, co by mohlo zajímat média či veřejnost a mít zajištěnu možnost mediální výstupy operativně konzultovat s vedoucími představiteli HZS ČR.

C) na úrovni obce s rozšířenou působností a územního odboru HZS kraje se doporučuje:

- aktivovat osoby pověřené stykem s veřejností na obcích s rozšířenou působností (krizovém štábu obce a územním odboru HZS kraje),
- vydat tiskovou zprávu o vzniklé situaci s udáním kontaktních osob (oprávněných mluvčích), místa a spojení,
- aktivovat informační systém pro přípravu a zpracování informací obyvatelstvu v jednotlivých pásmech likvidace ptačí chřipky ,
- zajišťovat pravidelnou informaci pro obyvatele o rozhodnutích krizového štábu, aktuálních opatřeních a dalším postupu prací,
- zajišťovat pravidelnou a aktuální informaci pro obyvatelstvo o povinnostech, vyplývajících z krizového stavu,
- zvolit nástroje k zajištění pravidelných informačních vstupů do vysílání v místních sdělovacích prostředcích (živé vstupy po telefonu v rádiích),
- aktualizovat zásady pro spolupráci s redakcemi a stanovit způsob spojení pro vstup do živého vysílání,
- připravit nástrojek proaktivní informační politice (obecní rozhlas, úřední desky, letáky, vývěsky popřípadě místní tisk, kabelová TV, regionální tisk, místní zpravodaj, letáky),
- v plné míře využívat možností internetu pro informování občanů,
- oznámit obyvatelstvu, kde získá aktuální informace.

S h r n u t í :

Těžiště proaktivní informační politiky v poskytování informací a ve spolupráci se zástupci sdělovacích prostředků spočívá na osobách pověřených se stykem s veřejností a médií na úrovni obcí s rozšířenou působností (popř. krajů, tisková skupina krizového štábu), které bude metodicky a obsahově řízeno podle aktuální situace pověřeným pracovníkem územního odboru KŘ HZS ČR.

Obec řeší z metodického hlediska a věcně zejména záležitosti aktuálních informací pro obyvatelstvo a informuje občany o úkolech při postupné likvidaci ohnisek ptačí chřipky.

Tiskoví mluvčí GŘ HZS ČR sehrávají roli koordinátora informačních toků, monitorují situaci a operativně poskytují pomoc krizovým štábům obcí a krajů.

Pravidla pro úspěšnou krizovou komunikaci:

1. Musíme znát všechna potřebná fakta o našem úřadu, daném tématu či problému, o možných hospodářských a politických souvislostech.
2. Musíme znát komunikační cíl našeho úřadu a klíčová sdělení, kterými chceme oslovit veřejnost.
3. Buďme k dispozici, neskrývejme se před novináři!
4. Mluvme pravdu! Nemusíme říci vše co víme, ale vše co řekneme, musí být pravda!
5. Držme se faktů – žádné spekulace či dohady!
6. Držme se podstaty věci. Mluvme stručně a výstižně, abychom omezili riziko špatné interpretace.
7. Neříkejme „bez komentáře“. Pokud nemůžeme na otázku odpovědět vůbec, vysvětleme to. Pokud nemůžeme na otázku odpovědět okamžitě, poznamenejme si ji a slíbme, že odpovíme v nejkratší možné době. Slib dodržme!
8. Přednostně hovořme o pozitivních stránkách věci – vyhněme se negativnímu.
9. Buďme sebevědomí (nikoli však arogantní).
10. Nekritizujme kolegy, vedení, zaměstnance....

**Přehled soupravy pro dekontaminaci osob a techniky
uložených u HZS ČR v rámci pohotovostních zásob SSHR**

Soupravy dekontaminace	Uloženo u HZS kraje						
	Hl.m. P	STČ	JČK	KHK	VYS	JMK	MSK
Osob	1	1	1 ^{*)}	1	1	1 ^{*)}	1
Techniky	1					1	

***) Soupravu tvoří pouze jeden samostatný vozík**